

Redaktionelt forord

Temanummer: Politiske vildskud, langskud og selvmål i Danmark i nyere tid

Danmark opfattes almindeligvis som et af verdens bedst administrerede lande. Demokratisk vedtagne politikker implementeres kompetent og retfærdigt af en velfungerende transparent og ukorrump offentlig administration. ”Getting to Denmark” er ligefrem et begreb i udviklingsøkonomi.

Det er selvsagt ikke et helt forkert billede. Men det er heller ikke et helt rigtigt. Dette temanummer handler om politiske fejltagelser, forstået som politiske beslutninger, som ikke giver det ønskede resultat for borgerne, og hvor det forhold med rimelighed kan henføres til, at politikken i sig selv var fejltænkt, eller at implementeringen afgørende haltede. Der er altså ikke tale om hændelige uheld eller procesfejl, hvor alene formelle regler er optrådt.

Læsere, der er på udkig efter saftige skandaler, vil blive skuffet i det følgende. Temanummeret handler om politikker, som næsten altid har hæderlige og bredt accepterede motiver, men som alligevel er endt galt eller bare løbet ud i sandet. Der er fejldesignede politikker, forsømmelser og i visse tilfælde inkompetence, men ikke ond vilje.

Der er da også med få undtagelser ikke tradition for at trække politiske fejltagelser frem og lære af dem. Enten vil man ikke give en politisk opposition gode kort, eller også er politikken vedtaget af brede flertal, hvor der er en fælles interesse i at glemme eller på nudansk ”at komme videre”. Det er ærgerligt, for der er efterhånden så mange dårlige erfaringer, at der kan udtrækkes fælles erfaringer, så de måske i højere grad kan undgås i fremtiden.

Jesper Raakjær, Troels Jacob Hegland og Poul Degnbol fra Aalborg Universitet gennemgår i artiklen *Omsættelige fiskekvoter i Danmark: kvotekonzentration og andre effekter* den store reform af dansk fiskeri. Det er en reform, som har haft visse succeser, men unægtelig også nogle utilsigtede effekter i form af ekstraordinær koncentration af formuer og indkomster fra fiskeriet.

Christen Sørensen gennemgår i artiklen *EU's økonomiske politik – i lyset af Corona-krisen* indførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union (1999) og den efterfølgende introduktion af euroen, som er en af de største samfundsreformer nogensinde. Sørensen drøfter, hvorledes denne reform er kritisk fejldesignet med vidtrækkende problematiske følger.

Claus Vastrup går også tilbage i historien i artiklen *Dansk økonomisk politik efter OPEC I (1973) og II (1979)* og behandler de meget store ubalancer, der

prægede dansk økonomi i næsten 30 år. En væsentlig del af årsagen til dette problematiske forløb er iflg. Vastrup en forkert forståelse af rammerne for økonomisk politik i en lille, åben økonomi.

Sofie Koch, Anders Grøntved, Natascha Holbæk Pedersen og Niels Christian Møller, alle fra Syddansk Universitet, behandler et stort folkesundhedsproblem, nemlig lav fysisk aktivitet blandt børn og unge. Artiklen *45 minutters bevægelse i undervisningen som et led i den danske skolereform* analyserer, hvordan det går med at implementere denne målsætning. Der er tale om en næsten ideel case, hvor der – i modsætning til andre aspekter af Folkeskolereformen – faktisk er bred faglig og folkelig konsensus om målsætningen. Men Koch viser med brug af objektive mål for fysisk aktivitet, at vi alligevel er ganske langt fra at nå målet.

Thomas Koch Andersen fra Københavns Universitet opstiller i artiklen *Korruption: Før det går (helt) galt* en ramme for at forstå korruption. Det er desværre ikke et ukendt fænomen selv det danske samfund, 17. februar blev det meldt ud, at hærcheden løslades – sætningen bør derfor enten omformuleres eller slettes helt. Koch kritiserer, at Danmark ikke har en egentlig anti-korrup-tionspolitik, men nøjes med at overlade problemerne til medier og domstole.

Adam Diderichsen fra Københavns Professionshøjskole gennemgår i artiklen *Politiuddannelsen som politisk fejlbeslutning*, hvorfor det pludseligt i 2015 blev besluttet at afkorte politiuddannelsen, selvom udviklingen i kriminalitetsbil-ledet snarere kalder på længere og bedre uddannede politifolk.

Endelig gennemgår Anders Hede i artiklen *Politiske fejltagelser – årsager og forebyggelse* en ældre britisk og to nyere danske analyser af politiske fejltagelser. Det viser sig, at deres analyser og anbefalinger har mange fællestræk. En gennemgående anbefaling; at satse på såkaldt inkrementalisme fremfor store reformer, gennemgås afslutningsvis i artiklen.

God læselyst!

Anders Hede

Redaktør af temanummeret